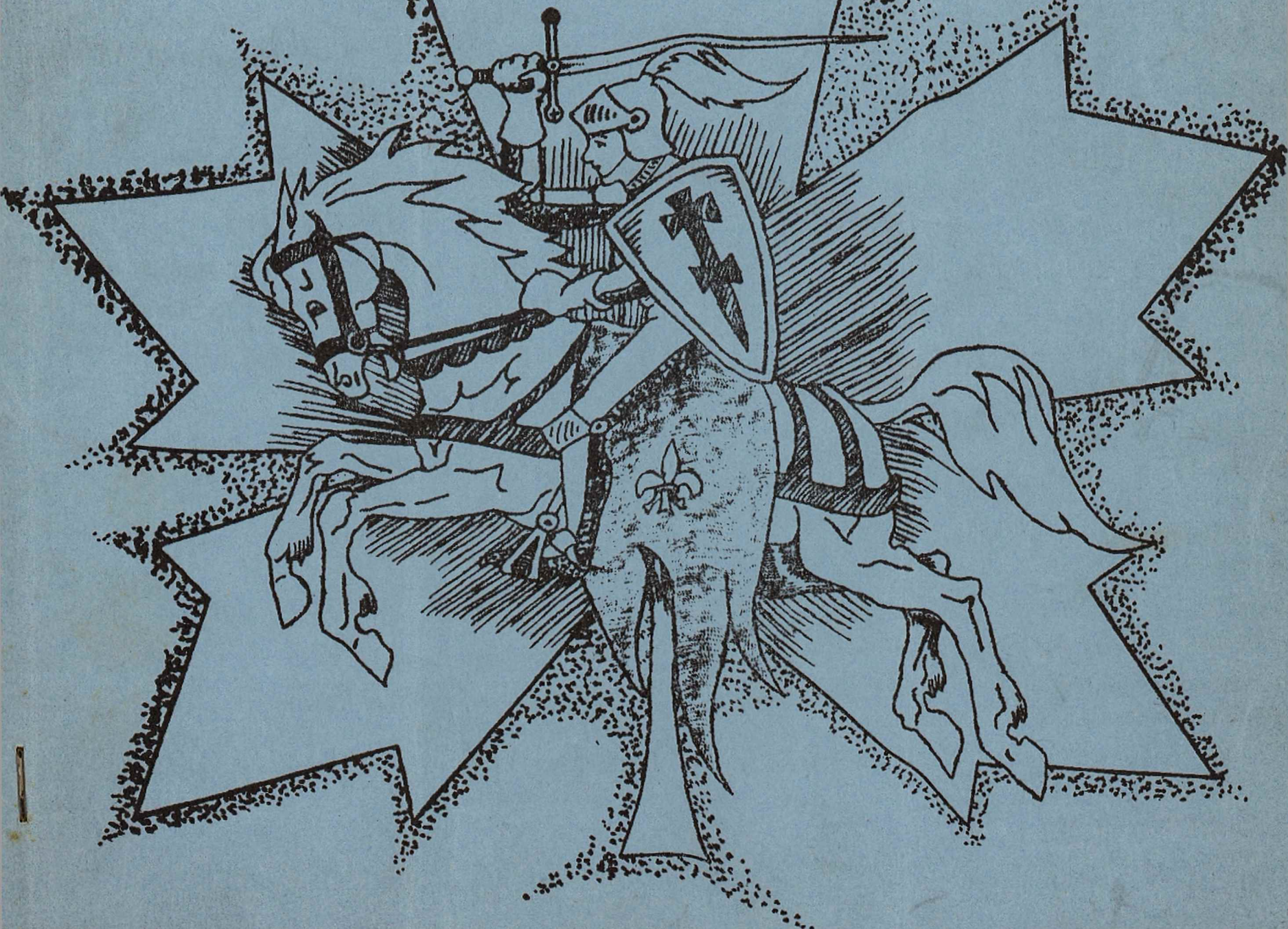


NEPRIKLAUSOMA LIETUVA



NEP R I K L A U S O M A L I E T U V A

(INDEPENDENT LITHUANIA.)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo žurnalas.

Nr. 45 Montreal, Vasario mėn., 1946 metų.

Už išlaisvinimą Lietuvos! For Liberation of Lithuania!

Už ištikimybę Kanadai! For Loyalty to Canada!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale

Prenumerata Metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$1.00

Canada \$1.00

Užsieny 1.50

Other Countries . . . 1.50

Redakcijos Antrašas

6642 Third Ave., Rosemount,
Montreal 36, Quebec,
Canada.

Redaktorius Jonas Yla.

"Authorized as second class mail, Post Office Dept., Ottawa"

* * * * *

S E N O V Ė I R D A B A R T I S.

Gilioje senovėje, dienai baigiantis žmogus gesindavo ugnį ir rengdavos eiti nakties poilsiui į jo paties ar gamtos išgraužta kur nors akmenyje ar žemėje uolą. Jis tuomet nežinojo, ką jam nesa rytojaus diena. Girios dziunglės ir pelkynai supė tą žmogų iš visų pusių. Toje visoje aplinkumoje knibsdėjo įvairiausi žmogaus priešai. Jeigu tie priešai pasigaudavo žmogų - jį sudraskydavo; jeigu žmogus vienai sekundei ankščiau nudedavo plešrūną - jis gyveno. Gyvenimas buvo primityvus, paprastas ir ateitis visai neaiški.

Tūkstančiai metų prabėgo, o žmogaus gyvenimas ir jo padėtis, mažai pasikeitė. Šio kultūros pribrendimo laikotarpy, taip kaip ir akmenų amžiaus žmogui, gulant nakties poilsiui į minkstus patalus, vis dar nera aišku ką rytojus mums žada ir kokią laimę jis atneš.

Vienas dalykas visgi yra žinomas, kad primityvus žmogus žinojo mažai, todėl ir rūpesčių turėjo mažai. Apie kitus kraštus, kitas tautas jis neturėjo jokio supratimo, net dar tankiai visai nežinojo kas dedasi anoje pusėje kalno.

Šių laikų žmogus žino viską kas dedasi anoje pusėje kalno, žino kas dedasi už tūkstančių mylių už placių vandenų, todėl su placiu žinojimu ir derinasi dideli rūpesčiai.

Primityvus žmogus žinojo tą, kad gal jis nesulauks gilios senatvės, gal dar prieš tai jį sudraskis pikti zverys ar zus nuo kitokių priešų. Moderniskas žmogus rūpinasi apie tą patį, tik gal kitokių supratimu. Dabarties stebuklingi atradimai neviena verčia pasipurtinti, kad gali ateiti toks momentas, kad iš kurios laboratorijos bus paspaustas guzikas ir dings visa tauta ar salis.

Skirtumas tarp primityvaus ir kultūringo žmogaus yra tas, kad senovėje buvo rūpinamasi tik apie save, o dabartyje - vien tuo nepajėgiama pasitenkinti. Kultūringam žmogui jo inspiracija verčia daryti ne vien sau gero, bet gelbėti kitus ir rūpintis ju padėti.

Senovės Sanskritai sakydavo: - Žiūrėk akylai į šią dieną! Dėl vakarykščios - tai tik sapnas, o rytojaus diena, tai tik vaizduotė. Šiais laikais, šiandiena kultūringai gyvenantieji, turės pilną džiaugsmo vakarykščią, o rytojaus diena bus pilna gerų vilčių vaizduotė.

Išminčiai parašė - "Jei tu gali užpildyti kiekvieną savo gyvenimo minutę naudingais darbais, tai pasaulis su visomis vertybėmis priklausys tau".

Lietuvi! Šiuo laikų ypatingai, pašvesk daugiau savo gyvenimo minučių darbui, dėl tavo zustancios Tėvynės!

16 VASARIO MINĖJIMĖ, MONTREALO LIETUVIŲ PRIIMTA REZOLIUCIJA.R E S O L U T I O N SCopy

Citizens of the City of Montreal, Canada, gathered under the auspices of the Lithuanian League of Canada at the Lithuanian Parish Hall, for the commemoration of the 28th anniversary of the Declaration of Independence by the people of Lithuania, held on the 17th day of February, 1946, unanimously voted:

To appeal to the Prime Ministers and the Secretaries of State of Canada and the United Kingdom, and to the President of the United States and to the press to implement the wartime promises of the Atlantic Charter and other policy declarations with actual measures directed toward creating conditions for the restoration of the sovereignty and self-government of the peoples of Lithuania, Latvia and Estonia, by demanding that the Soviet Union immediately withdraw its armed forces of occupation and its administrative apparatus from the Baltic States, thereby enabling the peoples of the Baltic States to form broadly representative interim governments; that, after the withdrawal of the Soviet occupation forces direct relief be extended to the peoples of Lithuania, Latvia and Estonia by UNRRA; that thereafter the sovereign peoples of Lithuania, Latvia and Estonia be enabled to hold free and unfettered elections; and, finally, that pursuant to Chapter II, Article 4 of the Charter of the United Nations, the Republics of Lithuania, Latvia and Estonia be admitted to the United Nations.

President - Antanas Navickas.

Secretary - Leonas Gudas.

Treasurer - Jonas Duncikas.

Atmenu grintelē purienoms kaišytā,
 Senā, senā skobnī baltučių lentū...
 Kercioje paveikslā aukštai pastatytā -
 Baltuose ripuose tarp zvakių šventū.

Iš jo vis žiūrėjo dvi švenčiausios Akys,
 Į mane silpnutę kūdiki laukū...
 Ir niekas, o niekas man tiek nepasakė,
 Kiek šventosios Akys, kiek lūpos pūkū.

Bėgau į giružę, į laukus, į pievas,
 Priskinti gražiausių, kvapiausių žiedū.
 Nesiau Jai žibuoklės, alyvas ir ievas,
 Ir klojau vis klojau prie šventū pedū.

Čia rinkosi kaimas maldai gegužinei,
 Ir zvakes uždegę klauposi asloj...
 Ir dieviškai dužge giesmę sutartinę,
 Ir senas ir jaunas - skondejo maldoj.

Ką tuomet man sakė Akys safyrinės,
 Už nieką nekeisčiau tų tylių perlū...
 Nesuosi juos amžium kalnais akmeniniais,
 Ir jų nepaliksiu tarp žemės uolū.

Ak, ilgu, man ilgu, grintelės kaišytos,
 Ir to seno skobnio prastučių lentū...
 Kercioje paveikslo aukštai pastatyto,
 Ir tųjų safyrū, tų Akių šventū.

Vai bėgčiau, ten bėgčiau per laukus, per pievas,
 Vėl rinkčiau Marijai gražiausių žiedū!
 Bet jau ner grinteles, nei tų brangių sienū,
 Kur klojau žibuokles prie šventū pedū.

- Marija Austaitė. -

KAIP LIETUVIAI LAIKĖSI VOKIEČIŲ OKUPACIJOS METU?

Lietuvių laikysena vokiečių okupacijos metu (1941 - 44 m.) buvo tiek graži, kad ją mes galime didžiuotis. Dėja, ne visi tą žino. Trūksta objektyvių ir tikslių žinių toli nuo Lietuvos esantiems britams; dar mažiau apie tai žino amerikiečiai. Tas tikrosios padėties nežinojimas, be ko kita, padaro tai, kad kartais priešakai kuriuos lietuvius okupacinės administracijos pareigūnai pavartoja priemonių, kurių lietuviai nėra nusipelnę.

Šia proga mes norime, išvienos pusės, priminti būdingiausius nacių šeimininkavimo Lietuvoje momentus, o iš antros pusės, pavaisduoti lietuvių visuomenės laikyseną okupacijos metu.

Kilus 1941 m. Vokietijos - Sov. Sąjungos karui, tuojau susidarė laikinoji Lietuvos vyriausybė, kuri deklaravo Lietuvos nepriklausomybę.

Naciškoji vokiečių vyriausybė laik. Lietuvos vyriausybės nepripažino ir privertė ją pasitraukti. Lietuvai valdyti buvo įsteigtas generalinis komisarijatas, kuris buvo Reichskomisarijato Rytų krastui padalinys.

Lietuvių tauta visuomet buvo demokratiškai nusiteikusi, todėl negalėjo būti palanki Vokietijai vien dėl to, kad ši tvarkėsi totalinio režimo pagrindais. Lietuvių nusistatymą prieš nacišką Vokietiją pagilino restauruotas jos nepriklausomybės panaikinimas. Dėl to okupacijos metu lietuviai ne tik nebendradarbiavo su nacių Vokietija, jai netalkininkavo kovose Rytuose ir Vakaruose, bet nuosekliai vykdė pasipriešinimą nacių užgaidoms. Patieksime to pasipriešinimo pavyzdžių.

Naciai gerai žinojo tas didžiules žaisdas, kurias paliko lietuvių tautai rusų okupacija Lietuvoje (1940-41 m.): žydincio krašto ukio sugriovimas, masinių žmonių kalinimas ir žudymas, apie 40,000 ramių lietuvių brutalus išgabenimas į Šiaurės Rusijos ar Sibiro tyrus. Šitai norėdami išnaudoti, naciai visų pirma bandė įtraukti lietuvių jaunumą į karą prieš raudonąją armiją.

1943 m. pradžioje paties Hitlerio įsakymu general. komisaras Renteln pradėjo organizuoti lietuviškąją S Š legijoną, į kurią vyrai buvo kviečiami savanoriais. Šis nacių sumanymas sutiko griežtą lietuvių pasipriešinimą, ir toks legijonas nesusidarė. Šitam bandymui nepavykus, Hitleris savo aktu jį atsaukė, pareikšdamas, kad "Lietuvių tauta nėra pribrendusi Naujosios Europos siekimams suprasti" o jos vyrai nėra verti ginklo jai kurti".

Nenorėdami viešai laužyti tarptautinės teisės, naciai vengė savo vardu skelbti Lietuvos vyrų mobilizaciją. Jie reikalavo, kad lietuvių jaunuomenę prie ginklo pasauktų patys lietuviai, t.y. lietuvių visuomenės veikėjai ar bent vokiečių pastatyti valdininkas, lietuviai - general. tarėjai, o vokiečiams beliktų mobilizacija įvykdyti. Tam reikalui Gen. Komisarijatas kelis kartus buvo sukvietęs žymesnius Lietuvos visuomenės veikėjus, bet jie nei karto nepasidavė naciskos Vokietijos pareigūnų reikalavimams. 1943 m. kovo mėn. gen. komisarai Lietuvai Renteln sukvieta pas save visus general. tarėjus ir pareikalavo, kad jie savo vardu pasauktų Lietuvos vyrus į kariuomenę ir darbams į Vokietiją. Nežiūrint grasinimų, jie tai padaryti atsisakė. Teisingumo tarėjas Mackevičius pareiškė, kad tokiu reikalavimu naciai laužo tarptautinę teisę, nes tarptautiniais nuostatais Lietuva tebėra nepriklausoma valstybė, ir okupacinė valdžia neturi teisės reikalauti jos vyrų į kariuomenę. Nepasiekę savo tikslo, naciai pavartojo prie tarėjus ir priešlietuvių iš viso represijas: uždare visas aukštąsias mokyklas, suėmė ir išvežė į Vokietijos K Z stovyklas daug veikėjų, jų tarpe: teising. gen. tarėja Mackevičių, švietimo gen. tarėją Gėrmantą, vidaus reikalų gen. tarėją Naraką, finansų kontrolierių Puodžių, daug universiteto profesorių, gimnazijų direktorių ir kt. Išveztųjų dalis K Z stovyklose tuoju buvo sunaikinti: Kauno gimnazijos direkt. Bauba, finansų kontrol. Puodžius, doc. Tumėnas, agr. Budrys ir kt.

Nacių karo mašinai reikėjo daug žmonių. Karo komendantas Lietuvai generolas Just tais pačiais metais pradėjo organizuoti lietuvių statybos batalijonus ("Baubatalionen"): be to, buvo vykdoma visų ginklų rusių lietuvių karininkų registracija. Tam reikalui sudarytos veikė kelias savaitės, bet jokių rezultatų nepasiekė. Tada stojantiems į statybos batalijonus vyrams naciai pradėjo zadėti visokių lengvatų ir įvairių gerybių: sake, kad jų nesiųs į frontą, bet panaudos tik už frontės darbams, viliojo degtine ir tabaku, 6 - 7 klases gimnazijų mokiniams siūlė brandos atestatus ir t.t. Ir šios priemonės rezultatų nedavė: žmonės priešinosi, registracijos vengė ir į darbus nestojo. Po to Gestapas, pasikvietęs į talką rusų belaisvių batalijonus, pradėjo žveriskai siausti Lietuvos kaimuose ir miestuose, gaudydamas ir prievarta imdamas vyrus į statybos batalijonus ir į darbus nacių karo mašinai. Svečionių apskrityje, pav., nepavykus pagauti daug vyrų, buvo sugaudyti istisų kaimų žmonės vyrai, moterys, vaikai - ir išvežti nežinoma kryptimi. Vilniuje Gestapas ir zandarmerija naktimis pradėjo užpuldinėti mokinių bendrabucius, bet juose jie mažai ką laimėdavo, nes bendrabučių pareigūnai paaugusius mokinius paslepėdavo. Užtai jie buvo suimami o kai kurie iš jų ir nuzudomi (pav., bendrabučio vedėją Raubaite.)

Tokiomis priemonėmis naciams pavyko sugaudyti Lietuvoje kelis šimtus vyrų. Iš istaigų ir įmonių jie paėmė keliolika jiems žinomų karininkų, grasindami jų seimoms. Taip buvo suorganizuoti 4 lietuvių batalijonai, kurie stiprios sargybos saugomi buvo nugabenti prie Lenino, Ilmenio ežero ir į Pripeties pelkes. Daug lietuvių iš šių batalijonų pabėgo. Like vykdė sunkius itvirtinimo darbus, kėsdami bėda ir kentėdami nuo žiauraus klimato. Kada darbai buvo baigti, karininkus naciai atskyrė nuo kareivių, o kareivius su vienu antru prie jų paliktuoju karininku prievarta įjungė į Wehrmacht o kovos dalinius.

1944 m. vasario ir kovo mėn. gen. P. Plechavičius, vokiečių okupacinės valdžios pareigūnas be paliovos spaudžiant, suorganizavo Vietinė Apsaugos Rinktinę. Jos uždavinys buvo kovoti su įvairiais plesikų būriais Lietuvos ribose. Kai rinktinė buvo baigiama organizuoti, naciai pateikė gen. Plechavičiui naują ultimatumą: Jie reikalavo, kad sis į vykdytų krasto mobilizaciją, surinktų 30,000 vyrų ir perduotų juos vokiečių "Luftwafei". Kada gen. Plechavičius su savo karininkais atsisakė tai įvykdyti, 1944 m. gegužės 15 d. vokiečių zandarmerija ir Gestapas apsupo rinktinės stabą ir visus karininkus su gen. Plechavičium areštavo. Ta pačią dieną kituose Lietuvos miestuose Gestapo vadovaujami vokiečių daliniai apsupo rinktinės batalijonus ir žiauriu būdu juos nuginklavo. Pav., Vilniuje vokiečių gen. Jekell isakius, iš 310 batalijono karių Panerių kalnuose buvo susaudytas kas 12-as kareivis; tuo metu buvo dąboklėje vieno lietuviško batalijono kariai buvo visi susaudyti. Kada Eisiskese stovėjęs batalijonas norėjo pasitraukti į miškus, vietos vokiečių igula bandė juos sulaikyti. Vokiečių buvo nedaug, tad jie buvo nugaleti, ir batalijonas tvarkingai isejo iš miesto. Tuomet iš Vilniaus buvo pasiųsti greitieji sarvuoti zandarų ir Gestapo daliniai batalijonų pagauti. Kada sie privaziavo prie sudadinto tilto per Merkio upę, kazin kas juos apsaudė. Čia pat netokiese buvusį Pirčiupo km. (Valkininkų valsč.) vokiečiai apsupo, suvarė visus gyventojus - vyrus, moteris ir vaikus - į trobesius ir kaimą padegė. Bėgantieji iš degančių trobesių žmonės buvo kulkosvaizdžiais šaudomi. Tokių būdu buvo sunaikintas visas kaimas Valkininkų miške baudziamasis vokiečių būrys pasivijo pasisalinusį batalijoną. Apie trečdalį jo žmonių likvidavo, kitiems pavyko išsislapstyti.

Marijampolės mieste vokiečiai likvidavo tik įsteigtą Viet. rinktinės karo mokyklą: kariūnai pasipriesino ginklų; keli karininkai ir kelios kariūnų dešimtys zuvo. Likusieji nugabenti į Kauną, perrengti vokiečių Luftwaffe's uniforma ir, stiprios sargybos saugomi, nuvežti į Vokietiją aeradromų apsaugai ir darbams. Pats gen. Plechavičius, pulk. Urbonas, pulk. Grudzinskas ir kai kurie kiti karininkai buvo nuvežti į K.Z. stovyklą prie Rygos. Vėliau didžioji šimtuųjų kariskųjų dalis atsidūrė Stutthofe K.Z. stovykloje, kur jie išbuvo iki sąjungininkams atėinant. Kiti batalijonų kariai pasitraukė į miškus ir pradėjo kovoti su vokiečiais, vykdydami partizaninius užpuolimus ir trukdydami naciams seimininkauti Lietuvoje. Apie gen. Plechavičiaus rinktinės žiaurų likvidavimą tuo metu plačiai atsiliepė Britanijos spauda ir radijas.

Traukdamiesi 1944 m. iš Lietuvos nacių partijos nariai ir zandarmerija gaudė vyrus, atskirdami juos nuo seimų. Vėliau jie juos priversdavo kasti apkasus, dirbti siaip itvirtinimo darbus, o kitus aprengdavo Luftwaffes uniforma ir siųsdavo Vokietijos gilumon. Daug šių paskutinių karo savaitėmis naciai apginklavo ir, į jungę į Wehrmachtą prievarta isvare į frontą. Taip atsirado uniformuotų lietuvių karių. Juos saugojo naciai ir gestapininkai; jų darbo ir gyvenimo sąlygos buvo nežmoniskos: priziūretojai nuolat vartojo fizinį smurtą, o kitus ir susaudydavo.

Aukščiau suminėti faktai yra tik maža iliustracija to smurto, kurį vartojo naciai Lietuvoje okupacijos metu. Lietuviai niekuomet negalėjo būti jų salininkai ar draugai, nes lietuvių troškimai buvo griežtai priešingi nacių politikai: naciai savo okupaciniais metodais siekė lietuvių tautos sunaikinimo, o lietuviai visuomet kovojo dėl savo krašto laisvės ir nepriklausomybės.

Okupacijos metu lietuvių kalba ėjo dviejų rusių spauda: viešojoji, nacių kontroliuojama ir remiama, ji reiškė okupacinės valdžios valią bei norus, ir slaptoji, ji reiškė tikrąją lietuvių tautos valią. Ši pastaroji ragino lietuvius nestoti į kariuomenę, nevykti darbams į Vokietiją ir iš viso priešintis nacių užgaidoms. Slaptoji lietuvių spauda visą laiką reiškė simpatijas J.A.V. ir D. Britanijai.

Išvadoje reikia pasakyti, kad lietuvių tauta viso karo metu rodė savo prisirisimą už demokratijos idealus ir už tautų laisvę kovojusioms sąjungininkėms; ji įrodė visišką tautinį ir valstybinį subrendimą ir daug prisidėjo prie kovos su tiranija. Ypačiai reikia pabrėžti šiuos faktus:

1. Nežiūrint kieto nacių Vokietijos reikalavimų, 1939m. ji neužpuolė užstočiusios Lenkijos ir neatėmė Vilniaus, nors ji turėjo geriausios progos šitai padaryti, tuo būdu įvykdydama visos tautos troškimą.
2. Lietuvoje niekuomet nebuvo susiorganizavusi nacionalsocialistų partija; nebuvo lietuvių tarpe ir pavienių nacių.
3. Nežiūrint didžiausio spaudimo, naciams nepavyko sudaryti iš lietuvių S.S. dalinių. Prievarta kariskomis uniformomis apvilkti jaunuolai pirmą kartą pasitaikius pereinamojo į sąjungininkų pusę arba atstodavo į partizaninius būrius kovai su okupantais.

"LIETUVIŲ ŽINYNAS" Nr. 18.

Skaitykite ir platykite "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA".

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖ

1918 - 1946 m.

Dedikuoju Kanados Lietuviams

LIETUVA BRANGI! Kraštas mūsų visų karštai numylėtas,
Tu esi prakilniausia šalis teisingos žmonijos didvyrių tikrųjų,
Kurį savo įgimtą laisvę atkakliai gyne nuo daugelį priešų
Prieš porą tukstancių metų, ir gins ją nepalijaujant amžinai.

Nuo senovės gilią arti supratę su gamta ir girioms žalioms,
Lietuviai-barzdociai visuomet buvo karingi, teisingi, laisvi,
Ir tą prigimtą žmogui dovana-laisvę, visuomet jie brangino
Labiau negu savo gyvybę, kad visa tauta apgynus nuo jungo svetimų.

Pažvelgus trumpai į protėvių garbingus laikus, mes regime,
Kad besiginant nuo kaimynų-priešų, jie išvystė savo valstybės ribas,
Net iki Maksvos miesto vartų; Juosose jurese, Dunojaus,
Vislos upese girdė juodberius, žirgus ir Baltijoje žvejojo gintarus.

Vėliau-gi, tarpusavės rietenos, barniai, ypač bičiulystė su lenkais,
Sukretę smarkiai mylimąją laisvę, nepriklausomybę visos šalies,
O vargsas lietuvis ir visa tauta nuo 1795 m. nesė Rusijos jungą,
Taciau savo sirdy ir sieloj - jautėsi visuomet laisvas ir savistovas.

Atgavęs liuosybę Vasario 16 d. 1918 m. - pradžiugo vėl jo visa prigimtis,
Kada puslėtomis nuo darbo rankomis, priespaudos išvargintoms akimis,
Išvydo laisvai plevesuojantį garbingą TRISPALVĘ ir amžiną savo
Draugą - LIETUVOS VYTI, taciau neilgam... dziaugesi vos 22 metelius.

Kaip nebaisus buvo Lietuvai maskolių kruvinieji durtuvai,
Nenulenke ji savo galvos prieš mangolų-tatorių astriasis vilyčias,
Panašiai ir teutonų galybės Ji visai nepabugo, bet priešingai -
Jų milžiniska galybę pamynė po kojų 1410 m. Žalgyrio slenyje.

Taip ir šiandiena - nebaisus yra Tau, Brangi Lietuva, neverti Taves
Tavo sunus duobkasiai: Paleckai, Gedvilai, Snieckai, Giros ir k.
Ir pulkai jų kraugeringų pakaliku, kurie susitarę drasko, plesia,
Žudo, plukdo tauta kraujuose ir parduoda Tavę mūsų amžinam priešui.

Jie sudegino tavo gražiuosius miestus, kaimus ir vienkiemius.
 Gyventojus istremė tikrai mirčiai pažadėtai į Sibiro tyrlaukių;
 Suskalde seimas, atskyrė tėvus nuo vaikų, sunaikino nuosavybę
 Ir visą mylimąjį krastą, tarsi dvokiančiais grybais, apšadinę azijatais-
 maskoliais.

Dar užsilikusius beginklius žmones, jie medžioję miškuose šunimis
 Ir saudymai, kartuviu kilpos ir kalėjimai užkimsti žmonėmis,
 Tačiau... jokie žudymai, kancios, istremimai, šaltis ar badas,
 Neįstengs išplėsti iš lietuvio krutinės jo tikejimo ir meilės Tėvynei.

Tačiau nenuliusk Brangi Lietuva, nenusiminkim pasaulio lietuviai,
 Neuzilgo ateis tas laikas iskilmingas, kada vėl garbinga Vytis
 Su meile skaisčia, žaliomis rutomis pažabins ir Trispalvė
 Papuos tavo laisvą ir prakilnią nors iskankintą krutinę.

O, tik prisimink brangioji Tėvyne! Kad tavo pačios gražiausioje
 Pasaulio Trispalvės vėlevoje yra amžinai išugdyta, užgrudinta
 Visa lietuvių tautos širdis, siela, kultūra ir prabūčių dvasia,
 Kuri liepsnoje mūmose dar nuo laikų Mindaugo, Kęstucio, Vytauto.

Tat, petys į petį sukruskim darban viso pasaulio lietuviai,
 Suburkime savo galingas prieš milžiną priešą - pavergeją, jėgas,
 Atsteikime laisvę, kultūrą, tikybą Brangiai Lietuvai mūsų
 Ir pasauliui dar syki susukim garsiai:

AMŽINAI TEGYVUOJA LAISVA LIETUVA.

- P. Aras - Kun. S.J. Vembrė.

PASTABOS

Šioje laidoje telpa straipsnis "Kaip lietuviai laikėsi vokiečių okupacijos metu?"

Tai dokumentas, kuris parodo, kaip atkakliai lietuviai priešinosi rudajam okupantui. Dar būdingiau, kad šio straipsnio autorius, dabar gyvenantis vakarų Europoje, išrodinėja vokiečių ziaurumus, o kai tik raudonasis "geradejas" siekė jį paimiti į savo globą, tai tik žiūrėk, ir "per beržyną į Berlyną".

Šiuo laiku ne vien pavieniai asmenys, bet ir žymūs laikraščiai savo antgalviuose pažymi, kad raudonasis fašizmas pralenkia savo ziaurumais ir despotizmu rudąjį fašizmą.

.....

Teko skaityti laiškas nuo vieno pabėgėlio. Ten rašoma, kaip laiško gavėjo brolis Lietuvoje mirė kankinio mirtimi nuo rusiškų teroristų ryksčių 1940 metais. Jis buvo nukankintas už tai, kad nevaliojo atiduoti pilnos jam uždėtos grūdų duoklės.

Bet ar gi tik ši vienintelė komunyzo auka? Jų esama tūkstančiais. Šiandieną simtai kanadiečių lietuvių nešioja juodus kaklaraiščius ir juodas sukneles, dėl zuvusiųjų artimųjų nuo komunisto ar nacio rankos.

Tai-ve kokia yra garbė šiandieną vadinties susipratusių komunistu ar nacių. Tai-ve kokie bučeriai rengiasi valdyti pasaulį.

.

Vienok, kaip Kanadoje, taip Amerikoje ir kitur, minėtiems elementams piknikas jau pasibaigė.

Vyriausybei susekus rusiškos penktos kolonos veiklą ir spionazo tinklą, visas komunyzas su jo pragariškais ismislais važiuos tiesiai į surpaipę.

Gaila "tavorščių", bet vėjus sėjo - audras piaus.

.

Kaip R.C.M. Policija išaiškino, kad palaikymui špionazo ir bolševikiškos penktos kolonos Kanadoje ir Amerikoje, ne vien Stalinas leido iškasti, didelę dalimi prisidėjo vietiniai komunistai ir ypač ateiviai bolševikėliai.

Beabėjo, kad "litereturka" ir kitos panašios lietuviškai kalbančių organizacijos, turėjo stambų serą spionazo tinkle. Matomai ir jie mokejo keletai snipų stambias algas.

Kiek yra žinoma, bolševikai atskirų vajų tam tikslui nėra kėlę, tai kur jie gavę sumas spionazo darbams? Na-gi įvairi "medikale parama" "ambulansai" ir kitokios aukutes, kur pasidėjo?

Tai taip buvo mulkinami tie, kurie leido savo vedžioti už nosies bolševikams. Kad išsisaugoti nuo kiauro laivo ar kitokios bausmės, ne vienas iš tų aukotojų bus geri "velikinės" kostumeriai. Tik pažiūrekite.

.

Kad daugeliui teks skaudžiai nukentėti už šnipinejamą svetimą valstybę, tai nėra abėjonės. Bus nubausti sąmoningai įstoje į snipų tarnybą, bet daugeliui teks gailėtis, kurie nežino ar nesąmoningai remė šią biaurų darbą.

Apie lietuvius komunistus, neverta daug kalbėti, tai daugiausiai mažai prasilavinęs, neapsiskaitęs ir siaurų mincių elementas. Tokie žmonės, kaip tik lengviausia priversti kur nors su gražiais prizadais tai ir viskas.

Bet kaip-gi "saulė" Stalinas galėjo taip kiauliškai pasielgti? Jug Kanada su Amerika Stalinui buvo didžiausi geradėjai. Kaip Kanada, taip Amerika siuntė didžiausius kiekius ginklų, maisto ir visokiausių reikmenų. Čia buvo surinkta net visokiausių skudurų ir nudevėtų batų, kad aprėngti suvargusią Rusijos liaudį, o jie čia organizavo snipijadą ir leido didžiausias sumas pinigų bledingam darbui.

Su tokiu draugu kaip Stalinas, tai jau po tiltu neik!

.

Mūsų mintis visuomet buvo tokia, kad demokratijos su kruvinu diktatorium draugauti ilgai nevalios. Despotas ir laisvas žmogus, tai visai prasta kombinacija.

"Liaudies Balso" šnipai už pasakyta tiesos žodį, laikui atėjus žadėjo mums nusvilinti liežuvius.

Na, laikas jau atėjo ir matysime keno liežuviai svils.

.

Kvebeko provincijoje, po ruckeliu "gražaus" pasirodimo, vėl pradėjo veikti "Padlock Law". Provincijos premieras Duplessis įsakė su minėtu "Padlock" užrakinti visiems bolševikams nasrus.

Idomu, ką Montrealo Vytauto klubas padarys su savo penktokolonystais. Kliubo konstitucijoje aiškiai pasakyta: Priklausantieji prie priešvalstybinėje draugijoje ar veikloje, klubo nariu negali būti.

Kažin Mr. Vilkaitis ar patikrins kiek jo draugijos narių priklauso prie "literaturkos".

.

TU SUGRIŠI

- Stasys Linius -

Praeis tremtis pro tavo vargas akis,
sugriši tėviškėn bandytu audrose keliu.

Žiedai palangėse tada baltai pražis
ir piemenelis trauks lankoje rageliu.

Sakysi - sapnas! Dieve, kaip gražu čionai!

Ramybė dvelks kleve ir beržo kasose ...

Bučiuose žemę, bokštuose prabilis varpai,

o veidą tavo glaus motulė rankose.

Vidudieny skambės lakštingalos daina,

vidunakty, kaip saulė švies dangaus langai.

Grižimo šventei šios programos juk gana -

daugiau ir ilgesy namų nesapnavai.

(LAIC ŽINIŲ SANTRAUKA.)

VĖL LIETUVOS ŪKININKUS GRŪDA Į KALĖJIMUS.

Lietuvos ūkininkams uždėtos tokios didelės grūdų, mėsos, pieno, bulvių ir kitokių produktų duoklės, kad daugelis neištengia jų išpildyti. Už tai jie grūdami į kalėjimus, o jų ūkis konfiskuojamas. "Tarybų Lietuva" Nr. 247 praneša, kad Vilkaviškio apskrities "Liaudies" Teismas 1945 metų spalio mėn. 15 d. nubaudė ūkininkus už skirtų pyliavų nepristatymą: Viktorą Buksnaitį iš Bokių kaimo, Žaliosios valšės, 6 metų kalėjimo ir pusės turto konfiskavimu, Antaną Dzingulevičių iš Juzkų kaimo, 5 metų kalėjimo su pusės turto konfiskavimu, Juozą Jasulaitį iš Bonių kaimo, 1 metų kalėjimo su viso jam asmeniškai priklausomo turto konfiskavimu.

Tuo atveju, ūkininkas suimamas, neva teisiamas, jo ūkis konfiskuojamas ir priplakamas prie artyniausio kolchozo ar sovchozo. Tas viskas daroma samoningai ir planingai.

Panašiai buvo tvarkytasi ir pirmojo bolševikmečio metu. Duoklių nesugebėję išpildyti ūkininkai, paprastai, buvo gabenami į Proveniškių koncentracijos stovyklą (desėtkas mylių į rytus nuo Kauno, miškuose).

Karui su vokiečiais prasidėjus, keli šimtai tų uždarytų nelaimingųjų NKVD sargybos buvo išžudyti. Žuvo istisos ūkininkų šeimos su mazamečiais vaikais imamai. Šios žudynės istorijoje žinomos kaip "Proveniškių skerdynės".

.

LIETUVOS PARTIZANAI PRIEŠINASI.

Lietuvoje leidžiamas laikraštis "Tarybų Lietuva", Nr. 245, 1945 m. X 28, praneša kad A. Panemunės, Garliavos, Pakuonio valščiuose veikiančiojo partizanų dalinio "Vėsus" trys nariai: Vincas Juskevičius, Antanas Blusevičius ir Simas Raslauskas buvo karo teismo teisiami už okupantams atsidavusių pareigūnų žudymą. Paaikšėjo, kad Juskevičius, partizanų pasiūstas, pasistengė gauti Pakuonio Vykdomojo Komiteto rastininko vietą ir iš ten partizanams viską pranesinėjo. Juskevičius ir Blusevičius susaudyti, o Raslauskas gavo 15 metų katorgos.

"Tarybų Lietuva" Nr. 247 plačiai rašo apie 3 kitus nubaustus vyrus, kuriuos vadina politiniais banditais. Jie, esą, plešę ir, rusams ištikimus tarnautojus, mirtimi grasindami, terorizavo. Iš jų du broliai Strumilai pasmerkti miriop, o Kaziui Šlapsiui paskirta 15 metų katorgos.

.

LIETUVOS RUSINIMAS VISU TEMPŲ.

Lietuvos mokyklose visokiais būdais stengiamasi aukštinti rusų kultūra. Pavyzdžiui, šiais mokslo metais per istisą mėnesį Pedagogikos Institutuose Kaune ir Vilniuje, kaip "Pravda" praneša, bus minimas Lietuvai visai svetimas ir nežinomas rusų pedagogas K.D. Usinski, nuo kurio mirties sueina 75 metai. Visose mokytojų seminarijose organizuojami posėdžiai su paskaitomis apie tą rusą. Miestuose ir apskrityse centruose tuo tikslu net saukiami specialūs mokytojų suvaziavimai. Pedagogines literatūros leidykla išleidžia lietuvių kalbon išversta rusų prof. Medynskio knygą: "Didysis rusų auklėtojas K.D. Usinski". Leidžiamos ir kitos knygos lietuvių kalba apie tą rusą.

.

LIETUVOS ŪKININKAI NESISKUBINA SU PYLIAVOMIS.

Lietuvoje leidžiamas laikraštis "Tiesa" (Lietuvos Komunistų bolševikų partijos Centro Komiteto ir Vilniaus Miesto Komunistų Organas) Nr. 257, 1945 m. lapkr. 2 dieną nusiskundžia: "Turime eilę apskričių, kuriuose paruosų planai, nors tam turimos visos sąlygos ir priemonės, vis dar vykdomi su dideliu pavėlavimu, kur skola valstybei lieka vis dar didelė... tai Ukmergės, Utenos, Panevezio, Šiaulių, Kauno, Kretingos, Vilkaviskio, Marijampolės ir kitos apskritys... Daugelis atsilikusiųjų apskričių negaluoja dar ir kita liga - buožinių elementų sabotazu. Buožės (reiškia nuosavybę turintieji ūkininkai) - mirtini tarybų santvarkos, tarybinių įstatimų ir tarybinių pareigų priešai. Siekdamį išvengti piliavų, jie sugalvoja visokiausią apgaulių. Placiai buožių naudojamas šiuo metu manevras - nugabenus 50-100 kilogramų (apie 125-150 svarų) grūdų, parodyti, kad, ir jie esą, nori atsilyginti, o toliau nieko neduoti..."

Su tuo reikia padaryti galas... ir t.t. Charakteringa kad barami visi apskriviai. Vadinasi, visa Lietuva!

.

LIETUVOS JAVAI - RAUDONAJAI ARMIJAI.

Iš pranešimų, tilpusių "Pravdos" Nr. 292, matyti, kad Kretingos valsčiaus ūkininkai buvo priversti ne tik suvežti jiems numatytą javų kiekį į Raudonosios Armijos aruodą, bet net atvežti 200 pūdų virsaus. Esą, dabar Kretingos ūkininkai ir vėl rengia naują "raudonąją gurguolę" su grūdais. Šį kartą rysium su besiartinanciais rinkimais!

Tik visiškai neišmanantieji Lietuvos gyvenimo sąlygų ir žmogaus prigimties, gali patikėti Maskvos naiviai propagandai, kad ūkininkai laisvu noru duoda savo apiplesti.

.

LIETUVOS ŪKININKAI NENORI OKUPANTAMS PRISTATINĖTI PIENO.

Be grūdų, Lietuvos ūkininkai yra apdėti ir kitomis rekvizicijomis. Jie turi gabenti net mėsą ir pieną. Mėsos ir pieno pramonės komisaras J. Čygas nusiskundžia "Tiesos" Nr. 244, esą pieno prievolę blogai vykdo Marijampolės, Švenčionių, Lazdijų ir Trakų apskritys. Mėsos prievolę blogiausiai vykdo Vilkaviskio, Kretingos ir Trakų apskritys.

KAUNE LAIŠKAS Į KITA KAMBARI ĖJO 52 DIENAS.

Net pačių komunistų laikraštis "Tiesa" Nr. 253 piktinasi susovietintos Lietuvos pastų betvarke. Kaip pavyzdį mini tokį atsitikimą! Kaune iš miesto Bendrojo Skyriaus laiškas keliavo net 52 dienas į tame pat name esantį karių Seimų Aprūpinimo Skyrių.

Ka gi bekalbėti apie laiškus iš Amerikos!

LIETUVOJE MAŽAI KAS TURI RADIOJO APARATUS.

Prisibijodami, kad neklausytų užsienio stočių, bolševikai labai atsargūs su radijo priimtuvais. Vieton individinių radijo priimtuvų daugely vietų įrengiami viesi kolektyvūs radijo priimtuvai. Taip laikraščio "Tiesos" Nr. 250 pranešimu, Biržų mieste "įrengta 310 radijo tūskų".

LIETUVOS MIŠKŲ NAIKINIMAS.

Lietuvos komunistų partijos organas "Tiesa" Nr. 253 praneša, kad miškų pramonės liaudies komisaras Ponomarov pareiškė jog medžio apdirbimo pramonė Lietuvoje išaugus dvigubai. Tas reiškia, kad Lietuvos miškų kirtimas yra padvigubėjęs.

LIETUVOJE TRŪKSTA CUKRAUS.

Lietuvoje jau pradeda veikti dar nepriklausomybės laikais įsteigtieji cukraus fabrikai. Atsisizvelgiant į raudonosios armijos dalių išlaikymą gyventojams cukraus trūksta kad iš ūkininkų daugiau išspausti, įvesta cukrinių runkelių premija. Kaip praneša oficialus dabartinės kvislinginės vyriausybės laikraštis "Tarybų Lietuva" Nr. 247, runkelių augintojai gauna pusantro kilogramo (apie 4 svarus) cukraus už 100 kilogramų (apie 250 svarų) gryną cukrinių runkelių.

D A R B O Ž M O N I Ų I Š N A U D O T O J A I

Riŝyje su komunistų spionažu, kas diena išskyla vis daugiau idomų apie komunistinio elemento veiklą Kanadoje. Vasario 24 diena, vienas radijos komentatorius paskelbė, kaip komunistų lyderis Tim Buck maldavo ir pirsosi į talką liberalų partijos lyderiui, dabartiniam premjerui King, prieš federalinius rinkimus birželio mėnesi 11 d.

Tim Buck, kaip radijos komentatorius pareiškė, kalbėjęs King'ui apie kylanti pavojų iš C.C.F. partijos ir jei jis (King) nori, tai T. Buck padės suskaldyti šį naują pavojų. Vienok, liberalų partijos lyderis, komunistų pasiūlimą atmetęs.

Iš to visiems aišku, kiek komunistų lyderiams rūpi darbo žmonių reikalai ir jų gyvenimas. Matyt, kad jiems daugiau naudos tuomet, kuomet darbininkai yra daugiau susiskaldę. Jie daugiausiai bijo organizuotų darbininkų, kurie neima instrukcijų iš Maksvos. Tokios darbininkų organizacijos jiems yra baisesnės, kaip velniui kryžius. Komunistų lyderiams ypač yra baisus darbininkų atstovai nuo C.C.F. partijos, kurie nueję į parlamentą kovoja už geresnį darbininkų gyvenimą.

Jau laikas darbininkams šluoti raudonojo rojaus raguočius iš savo tarpo. Jų rojuje Sovietų sąjungoje tik komisarai ir jų vaikai turi rojų. Ten aukstose mokyklose mokinas 90 procentų komisarų ir kitų aukštų komunistų partijos pareigūnų vaikai. Valstiečių ir kolchozų darbininkų vaikų tenais rasi tik 10 procentų, nors kolchozų ir valstiečių procentas sovietuose yra lygus 90 procentų, o komisarų 10.

Tai kurgi čia ligybė, kuria skelbia komunistai!

- M. G. -

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS IR KANADOS LIETUVIAI.

(Tęsa iš praeito Nr.)

Paskutinė kongreso diena, kaip ir antroji, buvo pradėta su kanadiečių delegatų kalbomis.

Pirmas kalbėjo "Nepriklausomos Lietuvos" skaitytojams gerai pažįstamas iš rastių, Vakarų Kanados delegatas P. Liaukevicius. Jo kalba buvo nuosirdi, taip, kaip ir jis pats.

Antruoju buvo pakviestas Toronto lietuvių parapijos klebonas kun. McGivens. Jis kalbėjo apie komunistinį pavojų visose lietuvių organizacijose.

Gražia ir moraliai sustiprinimo teikiančia kalba pasakė J.E. Arkivyskupas S.A. Strich, kuris dabar yra pakeltas į kardinolus. Jis buvo visų delegatų atsistojimu priimtas ir taip pat išlydetas.

Gražias ir ispudingas kalbas pasakė jun. J. Balkunas, leitenantas vaivada, studentas Vaitkus ir visa gile kitų žymių lietuvių. Bet tur būt svarbiausia, pagrindiniu atžvilgiu, tai buvo "Naujienu" redaktoriaus Dr. P. Grigaičio kalba, kuri lietė visą A.L. Tarybos ir veikiančio kongreso darbuotę.

Studentui Vaitkui pasakojant, kaip jis paliko liepsnojančią Lietuvą, labai daug žmonių verks.

Vėliau, delegatai pradėjo nešti pakartotinas aukas, kurių visa per kongresą buvo suaukota virš 20,000 dolerių.

Vėliau išklausių visų reportų, išrinkus Tarybos papildamą sąstatą, delegatai išvargę, suslapę nuo prakaito, buvo paleisti namo.

Bendrai paėmus, Kongresas atliko nepaprastos svarbos darbus ir sustiprino kovą dėl Lietuvos laisvės.

Mes Kanados lietuviai, kurie turėjome progą tame kongrese dalyvauti, patyreme mūsų brolių amerikiečių sirdingumą ir pagarbą kanadieciams ir džiaugiamės, kad nebuvom pastumti į šalį. Kanadiečiai, reikia pasakyti nebuvo lėpsi ir savo pareigą atliko gerai. Amerikiečiams, dėl to rausti nereikėjo. Išsiskirstė visi geroj nuotaikoje, pasiryžę susitikti Laisvoje Lietuvoje Jos Sostinėje Vilniuje.

Apie bankietą, kuris įvyko penktadienio vakare, nesinori daug kalbėti, o tai tur būt dėl to, kad ten tvarkos nebuvo. Komisija, kuri turėjo rūpintis bankieto surengimu, matyt rupinosi savais reikalais daugiau, negu svečių patenkinimu ir įvyko taip, kad nekurie "smarkus" vyrai susigriebė po kelią stalų neturėdami kuo juos užpildyti, rankiojo savo pavienius draugus, girdamiesi, kad jie turi iki valiai vietos. Tuo tarpu žmonės, kurie buvo rezervavę vietas, vaikščiojo nuo kampo į kampą, kad kur nors prisiglaudus. Kitas nemalonus dalykas, tai publikos netinkamas užsilaikymas laike koncertinės programos. Tik išsivaizduokite sau dainininkas ir smuikininkas praktikuojęsi per daug laiko, kad tą dieną, kuria jis turi dainuoti valgo tikrai iš ryto, norėdamas būti miklus ar skambantį balsą, o laike jo numerio, nemaza dalis publikos klykia, kaip karčemoj. Mums kanadieciams buvo tikrai gėda, dėl nekurių amerikiečių tokio elgesio.

Muzikalė programa buvo gera. Man daugiausiai patiko p. Steponavičienės vadovaujamas merginų choras. Apie šį chorą buvau girdėjęs gana daug, bet dainuojant girdėjau pirma kart. Ponia Steponavičienė matyti idėjusi visą savo sielą šio choro auklėjimui. Ji ryskia, giliai ir jausmingai perduoda savo choro dalyvėms dainos vaizdus. Čia žiurek choras beviltiskam nugiminime asaroja, čia pro asaras matosi progiedruliai, čia reiškiamas kerštas priesui, čia skaistios vilties kibirkštis ir chorisčių veidai nusvinta, pasirodo šypsena ir džiaugsmas. Visą tą p. Steponavičienė gabiai ir tiksliai perduoda choristėms savo deregavimu. Siandiena, Čikagos lietuvių tarpe, ji yra labai įvertinama ir branginama.

Ponia Micevičienė - smuikininkė, p. Stogis - dainininkas, p. Giedraitienė - dainininkė, jie visi buvo geri. Ir jie būtų buvę dar geresni, jeigu, kaip minejau, publika būtų buvęs ramesnė.

Čia viska, tik labai paviršutiniškai pažymėjau, nes aprašyti viską smulkiai, man laikas neleidžia. Apie tai, kaip chicagiečiai buvo vaisingi, gal kiek vėliau.

- J. Yokubynas. -

KA KITI RAŠO AR SAKO . . .

Bimba binbinėdamas po Lietuvą rašo, kad rusai Lietuvoje pristatė fabriku, pristeigė mokyklų, kad tose mokyklose mokinių skaičius praso-kes Lietuvos istoriją. Raso, kad teatrų Smetonos laikais buvo tik ke-turi, o dabar net dešyni; kur tik eini visur girdisi dainos, muzika ir nepaprastas entuziazmas. Kitoje vietoje vėl sako, kad nevisi Lietu-vos buozės noriai vykdo tarybinius patvarkimus.

Kad Nepriklausomoje Lietuvoje buvo visa eilė fabriku, tą visi žino, galimas dalykas, kad jų ir dabar keliatas liko nesudaužytų, bet ir tas yra zinoma, kad tie fabrikai nedirba lietuviams. Jie dirba ru-sams. O kaip su mokiniiais? Skaitom spaudoje ir laiškuose, kad trec-dalis lietuvių išbėgę ar išvesti, kad rusai lietuvių vaikus veža Rusi-jon, kur mokina komunizmo dogmų. Tai iš kur tas nepaprastas skaičius mokinių apie kurįs Bimba raso?

Sunku išsivaizduoti, kaip žmonės gali tikėti tokioms provokaci-joms.

* * * * *

Rusų atstovai buvo inėšę Jungtinių Tautų Organizacijoje, kad visi tremtiniai būtų sugrąžinti į tuos krastus iš kurių kilę ir kad tuojaus būtų sustabdytas UNRRA sėpimas.

Tuo klausymu grieščiausiai išėjo p. Rooseveltienė, ji sako: "Mes kariavom ne tam, kad žmonės persekioti, bet tam, kad būtų gražin-tos pilietinė, spaudos ir organizacijų laisvė, o jus tuos žmones perse-kiojat".

Tada Višinskis su savo sebrais nosis nuleido ir nebandė daugiau diskusijų kelti.

* * * * *

Paskutiniu laiku visoje komunistų kontraliuojamojo spaudos pasipyle ivairiausių smeistų ant isvietintų lietuvių. Jų tikslas pakenkti sunkiame padėjime atsiderusiems žmonėms, numušant jų morale.

Su tokiomis provokacijomis, žinoma, jie patys nusimuša save ir ateis laikas, kad tuos visus pravokatorius išrankios, kaip sliekus iš po akmenų. Jau keliatas simtų "pakutavoja" čia Kanadoje ir ateis laikas, kad bus surinkti ir lietuviški penktakojai.

* * * * *

Lietuviški penktakojai rėkia, kaip už liežuvių pakabinti, kad Anglija laiko savo armija Graikijoje ir Indonezijoje, bet tyli, kad rusų armijos tererizuoja Baltijos krastus, Balkanus ir Lenkija, kad tų kraštų gyventojai jų neapkenčia ir kurie yra tererizuojami ir vezami į šaltą Sibiro krastus. Jie nemato ir to, kad Paleckio valdžia Lietuvoje yra pastatyta tik tam, kad apdumti pasauliui akis. Jie čia gyvendami varo slyksciausią propagandą, kad ten simtu nuosimčiu demokratiska, bet jeigu juos norėtum ten parvesti, tai jie čia žemę estų ir ten nevaziuotų.

- Patrijotas -

TORONTO ŽINIOS

IŠ DAINOS GRUPĖS VEIKIMO.

Sausio 19 dieną grupė surengė šokius, su lioterija ir skaniais užkandžiais.

Rengimo tikslas buvo gražus - parėmimui lietuvių studentų, kurie karo išblaskyti po ivairias salis Europoje.

Lioterijos eksponatu, buvo graži, rankomis siūta antklodė, kurią supirko, sutaisė ir pasiuvo, pačios "Dainos" grupės narės, kaip ir talkos būdu. Po to, tam tikslui platinami bilietai, kuriuos irgi pačios narės platino.

Nors narės turėjo pasidaruoti nemažai, bet gražus Toronto lietuvių pritarimas, ka liūdijo jų gausus atsilankymas tan parengiman - suteikė ne tik didelio malonumo dainietėms bet taipgi dave gražaus pelno (visą simtinę) studentų naudai! Už tai, ačiu toms gerosioms sesutėms dainietėms ir brangiai mūsų lietuvių visuomenei, kad ji taip gražiai tas pastangas parėmė.

To vakaro rengimo komisija buvo iš šių narių: V. Samulevičienės, M. Motiejūnienės, Daukienės ir G. Yokubynaitės. Prie jų dar prisidejo savanorė mūsų jauniausė, ar naujausė narė Marellyn Motiejūnaite, kuri matyt sekusi savo bobutę Yurciene, savo darbštumu ir prikilynimu. Ačiu joms visoms už gražias ir skanias vaises.

S U S I R I N K I M A I

"Dainos" grupės sausio mėnesio susirinkime, kuris įvyko pas Malone narę p. O. Narušienę, susirinko nemažai narių ir aptarta nemažai reikalų.

Nauja valdyba, perėmė savo pareigas, kurios sastatas yra toks: M.F. Yokubynienė - pirm., St. Derviniene - vice-pirm., E. Frenzelienė - antra vice-pirm., O. Indreliene - sekret. ir Z. Uzemeckienė - izdininkė.

Revizijos komisijon išrinktos šios narės: O. Narušienė, M. Motiejūnienė ir G. Yokubynaitė.

Siuntinių supirkimui ir siuntimui lietuviams pabėgėliams, komisijon išrinktos: Margienė, Motiejūnienė ir Yokubynienė.

Korespondentė: O. Narušienė ir M.F. Yokubynienė. Gautas pelnas nuo vakaro, nutarta išsiusti taip greit, kaip tik bus gauti adresai iš Francūzijos ir kitų salijų.

Šiame susirinkime, susilaukėme naria p-lės Bronės Bukowskaitės, kuri yra akių specialiste ir kam reikia akinius išigyti, ji labai maloniai ir sažiningai pasarnauja.

V A I Š Ė S

Po susirinkimo, abu ponai Narušiai, labai gražiai visas dainietes pavaisino. Mes visos gerejomes jų gražiu nauju namu ir taipgi jų seimynine laime, kuri labiausė glūdi jų mazame sunelyje, kurs pabaigoje balandžio, bus dviejų metų amžiaus. Ačiu p.p. Narušiams.

A N T R A S

Vasario 22 dieną, įvyko antras "Dainos" susirinkimas, kurį priėmė mūsų darbsti ir sirdinga narė V. Samulevičienė ir tam įvykiui, ji net paėmė salę. Taigi, pirmą kartą, per virs trijų metų dainiečių gyvavimą, turėjome susirinkimą lietuvių parapijos salėje; siaip visuomet turedavom narių namuose.

Šiame susirinkime, turėjome daug ką raportuoti nes tuojaus po praeito susirinkimo, buvo gautas Kun. Juliaus Danausko laiskas iš Belgijos, iš kurio paaiškėjo, jog greičiausiai ten esančius internuotus lietuvius karius ir kitus pabėgėlius, galima būtų suselpti pinigais, nes siuntiniams pasiekti Belgiją ima gana ilgą laiką. Todėl, "Dainos" pirmininkė pasitarusi su valdybos naremis ir komisija, priėjo išvados, jog nieko nelaukiant reikia siusti pagelbą pinigais. Pirmu siuntimu issiusta 100 dol., pusė iš tu pinigų skirta 6 studentams kurie ten randasi ir kita pusė internuotiems lietuviams. Kun. J. Danauskas, gavęs pranešimą apie pinigų pasiuntimą, papasakojo stovykloje esantiems lietuviams kariams ir tie, dar dovanų negavę jau atsiuntė sirdingą padėką Kanadiečiams. Tą karių laišką, atsiustą per Kun. J. Danauską, siunčiu su šia korespondencija, kad "N. Lietuvos" skaitytojai, galėtų irgi perskaityti.

Iš paminėjimo tame laiške p-lės M. Arlauskaitės vardo, spėjame, kad ir Montrealiečiai yra issiunte dovanų Belgijon.

Bet tai ne viskas, gauta dar ir daugiau laiškų, kuriuose Kun. J. Danauskas, ideda prasomus atskirų šeimų ir pavienių pabėgėlių adresus, kuriems galima bus pasiūsti padėvėtų drabužių siuntinius ir t.p. Iš viso adresų gauta 22 ir siame "Dainos" susirinkime, kaip bematant, 11 adresų buvo pasirinkta, vadinasi atskiros šeimos, sius siuntinius nuo savęs. Kita pusė adresų bus perduota B.A.L.F. nariams.

Buvo dar raportuota, kad narė Margienė, nupirko ir paaukojo 20 jardų geros medžiagos marskiniams pasiūt. Auka buvo priimta su didele padėka ir šios narės: St. Derviniene, O. Kuniutiene, V. Samuleviciene ir M.F. Yokubyniene, marskinius jau pasiuvo. Prie tų devynerių marskinių, nutarta pridėti po porą kojinių, kurias suaukos: Grebevičienė, Pocienė, Derviniene, Yokubynaite.

Taipgi nutarta pasiūsti dar 50 dol. iš izdo, internuotiems lietuviams. Po tokio nuosprendžio, atėjo prie stalo narė M. Pocienė ir padėjo 10 dol., ją pasekė narė Savulionienė, pridėdama 2 dol. Tokiu būdu, susidare 62 dol., kurie bus tuojaus issiusti.

Del papildymo izdo ir dažniau atsirandančių progų lietuvius šelpt, nutarta rengti kelia nors pramogą ir rengėjomis maloniai sutiko būti: Jurciene, Bukovskiene, Grubeviciene ir Uzemeckiene. Tikrai malonu matyt, kaip lietuvės širdis tirpsta iš gailėsio tiems lietuviams kurie kencia, ir visi surūmai, kuriuos jos turės sutikti ruosiant vakarą, pasirodo joms vien niekai. Reikia didžiutis Toronto lietuvėmis ir Dieve duok joms gerą sveikatą.

Taigi kaip matot mieli skaitytojai, šis susirinkimas, buvo pilnas įvairumų, bet praėjo grazioje nuotaikoje, nors laikas ir buvo gana velus.

Šiuos žodžius rašant, "Dainos" grupės išdininkė Z. Užemeckienė, telefonu pranešė, jog jau gautas laiskas nuo kun. J. Danausko, kuriame pranešama, jog 100 dol. nuo "Dainos" jau gautas ir tuojaus bus isdalinta kam buvo skirta.

IR VĖL VAIŠĖS.

Po šio susirinkimo, tai jau vaišėnomės kaip vestuvėse. Prie užtiestų stalų, susėdom kaip didelė šeimyna, mamos, dukrelės ir panelės, kurios čia neturi savo mamų. V. Samulevičienė, padedama Antonet Mickevičiūtės, kurią tik ši susirinkimą turėjome laimės gauti naria, tik svaistėsi aplink su įvairiais skanėsiu. O salės šeimininkas F. Leksas, kad pradės mumis įvairia, plokštelių per garsekalbį muziką, linksminti, tai ot, vestuvės ir tiek. Tuojaus 4 poros jaunuolių pasi-
leido šokt, o vėliau ir moterys jas pasekė.

Ačiū Verutei ir jos prisiegai už tokias gražias vaišias. Nors tas Jonulis ir stengėsi nesirodyti, bet mes žinojom kad ir jo ten prisidėta.

Antrąją narią, kurios mes susilaukėm šiame susirinkime, buvo jaunutė Vale Jarasiunaite kurios vyresnioji sesute Vanda, jau nuo seniau yra narė.

Sekantis susirinkimas įvyks pas narias Grinskienę ir Jone ir Lydija Grinskaite, 38 Robinson Ave., Kovo 29 d. 8:00 val. vakare. Visos narės maloniai prasomos atsilankyt.

16 VASARIO PAMINĖJIMAS.

Šiais metais, torontiečiai ir vėl, visi bendrai 16 vasario šventė, t.y. 6 Toronto lietuvių demokratines draugijos. Paminėjimas įvyko St. Agnes svetainėje, 17 d. vasario, ir tai buvo veik pilnutėlė žmonių.

Programa buvo ilga bet įdomi. Choras pradėjo ir užbaigė, kuriuo publika buvo labai patenkinta, nes dainavo daug naujų dainų ir gražiai jas sudainavo. Patiko labai ir kai vienos moterys dainavo ir ne vienas turbūt pamane: ir kam tų vyrų reikia jeigu moterys vienos taip gražiai dainuoja? Bet s-s-s... ar tik koks vyras nesitaiko man per pakausį uždrožt, už tokia sugestiją.

Chorui dirigavo Pr. Motiejūnas, pijano okomponavo L. Pocius.

P-lės Marytė ir Onytė Pociūtės gražiai išpildė porą kurinių smuika ir piano.

Piano skambino: Račkauskaitė, Vaitkevičiūtė ir Indrelytė. Malonu klausytis tų jaunučių pianiscių.

O. Indrelienės pastangomis, buvo sudarytas pavergtos Lietuvos ir jos ištikimų vaikų vaizdas, į kurį iejo apie 15 vaikų ir paaugusių jaunuolių, kurie eilėmis, teikė užuojautą Lietuvai ir žadėjo budėti kol ji laisvą bus. Vaizdas buvo gražus ir jaudinantis.

Kalbėtojais buvo vietiniai, Jonas Yokubynas ir Augustas Frenzelis ir kiek teko girdėt, žmonės buvo jų kalbomis patenkinti. Atsisaukta aukų dėl istremtų lietuvių ir surinkta virš 200 simtų. Manau, kad patys rengėjai tiksliau tą paskelbs.

Programos vedėja buvo O. Indrelienė ir jai gerai sekėsi. Rengimo Komiteto pirm. buvo A. Kuniutis, kuris atidarydamas paminėjimą, pašakė gražią, įžanginę kalbą.

KARIŲ PAGERBIMAS

Tas pats, 16 vasario rengimo komitetas, ir tą pat 17 d. vasario po pietų, surengė, iš užjūrio gyzusiems kariams pagerbimą. Svečių susirinko nemažai ir vaisės buvo paruoštos išpūdingai. Girdėjau kad ne visi kariai galejo atsilankyti, bet dar yra ir negyzusių, tai kada nors, dar ir kitą pagerbimą reiks ruost tuomet ir nebuvo galės atsilankyti. Pagerbimas įvyko lietuvių parapijos salėje.

- M.F. Y-nė. -

LIETUVIŲ KARO BELAISVIŲ PULKAS.

Kanados Lietuvių Moterų "Dainų" grupės ponioms:

INDRELIENEI, UŽEICKIENEI, YOKUBYNIENEI ir R-lei ARLAUSKAITEI.

Iš pono kunigo DANAUSKO sužinojome, kad Tamstos mums siunčiate dovanų.

Lietuvių karo belaisvių vardu širdingai dėkoju Tamstoms už parodytą gera ir jautria širdį ir paremimą mūsų sunkiojė gyvenimo valandoje. Mums be galo džiugu, kad mūsų, tolimame užjūryje esančios, lietuvės moterys neužmirso savo tautiečių, pakliuvusių nelengvą gyvenimo buklen. Mums, netekusiems savo giminių, artimųjų, teviskės ir atsidadurusiems beteiseje bukėje už spigliuotu viėlu, kiekvienas širdingas mostas iš laisvų žmonių paliks mums neįsildomą atminimą.

Lietuviai karo belaisviai su didžiausiu dėkingumu visados minės Tamstų asmenyje Kanados lietuvių moterų "Dainos" grupę.

1918 Lietuvių karo belaisvių vardu

Gen. Štabo majoras- Gecevičius.

G I M T A D I E N T O P A M I N Ė J I M A S

Vasario 2 dieną, šeštadienį, įvyko gražus Mrs. Pilkauskienės gimtadienio paminėjimas, kuri surengė gražus šventis torontiečių, jų draugų.

Mrs. Petrusauskienė, Beinorienė ir Daukienė pasitarusios su kitais, pasiėmė iniciatyvos parengimui, kaip pagerbtuves Mrs. Pilkauskienei už jos nepailstamą darbą Tarybai, "Nepriklausomai Lietuvai" ir kitoms organizacijoms.

Kaip dėl Pilkauskų - malonių žmonių visame kame, tai kam tik buvo priminta, tai visi maloniai sutiko prisidėti ir paremti šį gražų parengimą.

Susirinkę pas Pilkauskus apie 30 jų pagerbimui asmenų, linksmiai baliavojo iki vėlaus laiko, linkėdami ilgiausių metų ir geriausios laimės.

- A. A. -

P. S. - Mrs. Yokubynienės korespondencijoje, kur aprašoma apie 16 Vasario, Toronto lietuvių minejimą, yra praleista, kad minejimas turėjo garbės turėti ir Lietuvos Gen. Konsula, pulk. G.L.P. Grant-Suttie, kuris jau antrą kartą savo kalba skaitė lietuviškai. Malonu yra matyti, kaip gerb. Konsulas stengiasi lietuviams kokių nors būdu, didesnio malonumo suteikti.

Remkite Lietuvius "Biznierių".

MONTRÉALO ŽINIOS

16 VASARIO MINĖJIMAS.

17 d. Vasario, bažnytinėje svetainėje įvyko Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas, kurio surengimui atitenka kreditas K.L. Tarybai.

Šis minėjimas, kaip ir visi kiti atsisbuve minėjimai buvo gausus publika, gražia menine programa, kuria įspilde bažnytinis suaugusiųjų choras ir jaunamečių mergaičių choras, žuvusiųjų karių pagerbimo apeliomis ir kalbomis.

Kadangi kalbėtojas iš J.A.V. nepavyko gauti, nors buvo tikėtasi, tai visa eile vietinių kalbėtojų išdėstė savo mintis trumpoje formoje. Pirmuoju kalbėtoju buvo kun. Bobinas ir vėliau tarė po keliata žodžių: Yla, Placenis, Vaisnoras, Kiškis, Petronis, Navickas, Masnickas, Kilimonis ir k.

Pagerbimui žuvusiųjų karių šiame kare ir už Lietuvos laisvę, buvo pastatytas gražus gėlių vainikas tarpe kariskos sargybos. Šis gėlių vainikas bus padėtas ant Nežinomojo Kareivio kapo.

Antroji dalis minėjimo, buvo apvaikščiota su gausiu bankietu.

Minėjimo laike buvo priimta rezoliucija, kuri buvo pasiūsta demokratinių šalių vyriausybėms ir spaulai.

Rezoliucija talpiname ištisai: antrame šio žurnalo puslapyje.

16 VASARIO LIETUVIŠKAI PER RADIJA.

Tai buvo įspūdinga klausytis, kai lietuvių tautos šventėje, atsikus radija, iš C.K.A.C. stoties pasigirdo didingai "Lietuva Tėvyne Musų..."

Nors programa buvo neilga, vos til 15 minučių, bet vis vien suspėta padainuoti apie ketvertas gražių dainų ir lietuvių vardas nuskambejo tukstanciais mylių.

Už šią gražią lietuvišką programą tenka kreditas bažnytiniam chorui, jo mokytojai K. Žiziūnui ir parapijos klebonui J. Bobinui.

Linkėtina, kad šis choras tankiau pasigirstu radijos bangomis.

16 VASARIO ATGARSIAI.

Montrealiečių 16 Vasario minėjimas susilaukė labai gražių atgarsių visoje Montrealo spaudoje. Visą rezoliuciją atsispausdino "Montreal Daily Star", "La Presse", ryškioje vietoje buvo pažymėta apie minėjimą ir rezoliuciją į "Daily Herald", "La Patrie", "Gazette" ir kituose laikraščiuose.

Siųstos rezoliucijos vyriausybėms ir kitiems aukštiesiems pareigūnams, taip pat sulaukta apie 15 atsakymų.

VYK. KLIUBO VAKARIENĖ.

Vasario 9 d. Vytauto kliubas, varde moterų sekcijos dešimto jubiliejaus, buvo surengęs vakarienę.

Šioje vakarienėje daugiausiai buvo rengiama tam, kad užganėdinti visus nepasitenkinusius dėl praeitos vakarienės. Praeitoji vakarienė buvo gausi svečiais, todėl daugelis užsimokejusių izangos tikietus, pritrukus vaisių, negavo nieko.

9 d. Vasario vakarienei, kaip teko patirti, buvo prisiruošta vaisių net keturiems šimtams asmenų, o atsilankė mažiau kaip per pusę. Atsilankiusieji buvo gerai pavaisinti.

ANTROJI KLIUBO VAKARIENĖ.

Vasario 23 diena, Vyt. Kliubas turėjo vėl vakarienę, kurios tikslas buvo pagerbti savo pirmininką J. Vilkaitį, sulaukus jam sesios dešimts metų amžiaus.

Buvo garsinta, kad pelnas, kuris liks nuo vakarienės, bus pasiųstas lietuviams nukentėjusiems nuo karo. Beto, prie to visko buvo pridėta ir pastaba, kad to negaus nei komunistai nei fašistai.

Kas tą pelną gaus, tai sunku pasakyti, nes komunistėliai, kurie dominavo šios vakarienės surengime, jų galvelėse kas negarbina Stalino, tai tas ir fašistas.

ISKILMĖS PAS KALINAUSKUS.

Vasario 23 d. Kalinauskų namuose įvyko didelė šventė. Tai buvo "Welcome Home" partė Pranui Kalinauskui, paskutiniam iš jų šeimos kariui, sugrįžusiam iš užjūrio.

Ponia Kalinauskienė, gal būt yra laimingiausia moteris pasaulyje, kurios iš penkių gražių ir jaunų sūnų, net trys buvo karo tarnyboje, kariavo žiauriausiuose mūsų Europoje, o šiandieną vėl visi sveikuteliai, kartu su savo motinele.

Penki broliai Kalinauskai yra labai pavyzdingi jaunuoliai Montrealo lietuvių tarpe, kurių tarpusavio gražus sugyvenimas ir neatsalimas nuo lietuvių tarpo, kelia dideli pasigražėjimą.

TINKAMAI PAGERBTI PAZNOKAI

Žižiuų namuose buvo rengiamas didelis balius. Burys darbščių moterų dirbo per savaitę kepdami gardesius ir puosdami namus. Tu darbščiųjų moterų tarpe dirbo ir p. Paznokienė. Visos kalbėjo, kad sugrįš Žižiūnienės brolis Antanas Vaitkus iš U.S. armijos.

Nors moterėlės kartais ir būna plėpios, bet paslapties, kurios tik p. Paznokienė nežinojo, niekas neįsivė. Paslaptis buvo ta, kad ne Antanui ruošiamą šią partiją, bet Paznokams surpyzo vaišes, jų 32 metų vedybinio gyvenimo.

Ponai Paznokai yra daug nusipelnę gero Montrealo lietuvių tarpe. Jų darbas ir nešykšti ranka prisidola visur, kur tik matoma, kad dirbama lietuvišką darbą. Per daugelį metų, ponai Paznokai buvo ir yra dideli geradėjai Vytauto klubui ir lietuvių parapijai.

Ši surpyzo partija buvo ruošiamą iš Sąjungiečių tarpo.

PAGERBTUVĖS J. IR A. KINDERIAM.

Proga gražaus ir pavyzdingo sugyvenimo 30 metų sukakties nuo to laiko, kaip Jonas ir Adele Kinderiai pasimainė žiedus ir pasizadėjo vienas antro neapleisti, gausus burys jų draugų, surengė gražią surpyzo partiją. Kinderiams negant namie, burys jų draugų apkrovė stalus vaisėmis ir dovanomis, o parejusius gražiai pasveikino ir palinkėjo visokių gerybių.

Kinderiai yra labai nuoširdūs ir geri žmonės. Gyvendami tolokai nuo Montrealo lietuvių tarpo, t.y. Ville LaSalle priemiestyje, niekuomet nepatingi atsilankyti į lietuviškus parengimus ir juos gausiai paremti. Jų vienturtis sūnus Albertas yra gražiai išaukletas lietuviškoj dvasioj jaunuolis.

Ilgiausių metų ponų Kinderių šeimai!

JUOZAS ASTRAUSKAS

Su savo malonia šeima išvyko į Ontarijos provinciją, Otterville miestuką, kur apsigyvens graziame ukyje.

Juozas Astrauskas gyvendamas Montreale tvirtai rėmė lietuvišką ūdėjimą, maloniai visokiais būdais paremdamas bet kokius lietuviškus parengimus darbų ir aukomis.

Reikia tikėti, kad Juozas ir jo maloni šeima, gyvendami toliau nuo didesnės lietuvių kolonijos, nepamirs savo tautos ir jos sunkios kovos už buvį.

Geriausios laimės Astrauskų šeimai jų naujame gyvenime!

LIETUVIAI PREKYBININKAI

--Povilas Petronis, kuris jau daugelis metų vertėsi bizniu, pradėjo naują karjerą naujame biznyje. Jis nupirkė didelę ir gerai įrūšėtą Jurgio Mačionio mėsos ir kitų valgimų reikmenų krautuve, kuri randasi Verdun mieste, Montreal.

--J. Mačionis, pardavęs savo krautuve Petroniui, pasistengė išigyti jau daug didesnę biznį. Jo naujame biznyje galima pirkti ne tik valgimų dalykų, bet ir gero alaus. Jo krautuveje patarnauja net iki septynių patarnautojų.

--M. Plačenis ir Matulis kurie laikė per kelią metų bendrai biznį gerai ir gražiai sugyvendami ir darydami gerą apyvartą, šiuo laikų Plačenis Matuliui apmokėjo ir lieka pats vienas biznio savininku.

--Matulis, pasitraukęs iš bendro biznio su Plačeniu, rengiasi atidaryti daug didesnės apyvartos biznį ir jau savame name.

R E D A K C I J O J E I R A D M I N I S T R A C I J O JNEMALONI KLaida

Rašydami praeitoje laidoje apie Šv. Onos d-jos 35 metų jubiliejinę vakarienę, pamirėjome stambiuųjų aukotojų vardus, kurie buvo paaukavę draugijai vertingų dovanų. Ne iš blogos valios, bet iš neapsižiūrėjimo praleidome Mrs. Agota Dvyłaitienę, kuri buvo paaukavusi vieną iš vertingiausių dovanų.

Ponia Dvyłaitienę atsiprašome už padaryta nemalonią klaidą.

Red.

16 VASARIO MINĖJIME GAUTOS AUKOS.

Lietuvos vadavimo reikalams ir palaikymui šio žurnalo, 16 Vasario minėjime aukavo:

- 5 dol. - A. Taurazas.
 2 dol. - D. Yla, A. Majauskas, M. Lukošius, J. Silickas,
 K. Stankus, J. Masis, M. Vaisnoras.
 1 dol. - Petronis, Kirkuvienė, Čepaitis, Katinas, Guzienas,
 Staniulienė, Talalaitė, Vytas, Dauderienė, Astrauskas,
 Kriauceliunienė, Lezevičius, Navickas, Karpavičienė,
 Papaurelienė, Tamasonis, Tumas, Dervonis, Duncikas,
 Ambrasas, Jakubauskas, Januska, Mikalauskas, Matulai-
 tis, Vasiljauskas, Nomeika, Jasutis, Dubauskas Baltru-
 saitis, Kiskis, Mitchell, Norgelas, Meskienė.

Viso au'tu surinkta 64.01 dol. už kuriuos K.L. Taryba taria šir-
 dingiausią lietuvišką aciū.

MŪSŲ BENDRADARBIAMS

F. DUBAUSKUI. Tamstos raštas kiek ilgokas, bet prie progos stengsimės
 sunaudoti.

J. MACIJAUSKUI. Ačiū už gražius linkėjimus. Tamstos žodžiai duoda
 daugiau noro ir energijos dirbti Tėvynės labui.

A. VAIŠNIUI. Ačiū už laišką. Tilps sekančiame numeryje.

P. ARUI. Širdingai ačiū už poeziją. Mūsų žurnalo kryptis, paskuti-
 niosios Tamstos poezijos, neleidžia talpinti.

B. MATZULEVIČIENEI. Širdingai ačiū už pasidarbavimą mūsų žurnalui.

DETROITIEČIUI. "Dešimts Prsakymų" tilps kitame numeryje.

"N. LIETUVOS" PRENUMERATOS.

Kun. Juras is Lawrence, Mass. 5 dol., V.J. Apanavičius is Roches-
 ter, N.Y. 3 dol., A. Mazeika is Tillsonburg, Ont. 2 dol., K. Beniusis
 is Winnipeg, Man. 2 dol., V. Gavenas is Toronto, Ont., Mrs. R. Augus-
 tinavičienė is Tillsonburg, Ont. 2 dol., A. Vaisnis is Willow Creek,
 Alta. J. Astrauskas is Otterville, Ont., K.P. Kairys is Toronto pri-
 siunto 5 dol. už Povilionio, Čiruno, Baikaus, Yurtis, Skimelienė prenu-
 meratas. (Pavilionio prenumerata apmokejo, kaip dovana, Matiejunas.)

J. Magiejauskas iš Los Angelos, Calif., J. Thomas iš Alta., Ponia E. Paurazienė iš Detroit prisiunte 4 prenumeratas:— Mrs. E. Paurazas, Mrs. M. Kase, Mrs. A. Kratage, Miss O. Kase., A. Brazauskiene iš Detroit Mich.

Gerb. Kun. J. Bobinas iš Montrealo aukavo \$3.00 dol., Baltrušaitienė, Mozuraitienė, Naikelienė, Young, Tumas, Stankus, I. Ambrasienė, A. Salalienė ir O. Kreivienė iš Montrealo.

.

PAJIEŠKOJIMAI.

Aleksandra JAKAITI (Jakavičiu) Kedainių, apsk. Baisiogalos valsč. Sirutiskių k.

Albert KAPTEIN ankščiau gyveno: Box 299, Chapkeau, Ont.

Vincas JUŠKA pajieško savo brolio Klemenso JUŠKOS atvykusio į Kanadą 1928 metais.

Ant. ANTANAVIČIAUS ir Rozės ANTANAVIČIENĖS (Urbonaites). Gyvenusius Toronto mieste.

Boleslovo EIDUKO, Juozo, Vinco, Prano STANISLAVAIČIU, kilusiu iš Jankų.

Jieskantieji prašomi atsisaukti į "N. L". redakciją.

.

V E S T U V I U V A R P A I

Kovo 2 d. Lietuvių bažnyčioje susituokė Jurgis Janušas su panele Madelein Taylor.

Linkime linksmo gyvenimo jaunavedžiams.

.

GARNIO DOVANOS.

— Sausio 3 d. buvo pakrikštyta Kazimiero ir Anelės Verbylių dukrelė Norma-Rita vardais.

— Vasario 10 d. buvo pakrikštyta Valerijono ir Kastancijos Rudinskių dukrelė, kuri gavo Leoną-Kastanciją vardus.

.

DIDELĖ ŠV. KAZIMIERO LIETUVIŲ PARAPIJOS VAKARIENĖ

Kovo mėn. 3 d. Šv. Kazimiero šventės išvakarėi, lietuvių parapijos svetainėje įvyko gausi ir pasekminga parapijiečių rengta vakarienė. Apie vakarienos gausumą, gal bus nereikalinga daug rašyti, nes skaitytojas peržvelgęs visų aukotojų sąrašą, galės suprasti, kad ši vakarienė buvo didžiausia ir iškilingiausia puota, kokia bent kuomet yra turėję Montrealo lietuviai.

P A D Ė K O S Ž O D I S

Brangūs Lietuviai -

Žmogus visuomet mėgsta įvykdyti gražius ir naudingus darbus, bet jeigu jis negaus paramos, tai sunku arba visai negalima įvykdyti tuos darbus. Vajus dėl naujos lietuvių bažnyčios, kuris prasidėjo su ryosta Kovo trečios vakarienę yra labai pasekmingas, o tai Jūsų pagalba už kurią nerandų tinkamų žodžių, kurie pilnai išreikštų Jums mano dekinimą. Dėkoju iš širdies parapijos komitetui ir ypatingai jo pirmininkui p. Jonui Dambrauskui, kurie surengė šią vakarienę ir dirbo iš tikros širdies. Dėkoju šeimininkams ir panelems, kurios tiek daug padėjo. Dėkoju visiems, kurie malonėjo atsilankyti, taipgi visiems aukotojams ir remėjams.

Su Jūsų visu parama ir darbu, tikrai pasistatysim didingą bažnyčią, kuri bus gerai atmintis ilgiems amžiams ir garbė lietuvių tautai.

Dar karta dėkuoju visiems nuoširdžiai,

- Kun. Jonas Bobinas -

PARAPIJOS VAKARIENEI AUKOTOJAI:

Piragų aukavo: Mališauskienė, Motuzienė, Žižiunienė, Bendžiunienė, Burbienė, Elz. Girdauskienė, Morkunienė. Mikalauskiene aukavo cukraus ir majaneis, Zetirkienė - kavos, Zubienė - kavos ir piragą, Paznokienė - piragaicijų, Lukšcius kopūstus - Mikalauskiene ir Bobiniene. Ville Emard moterys paaukavo saldžių kopūstus, duona ir visas tas skanias ausukes, kurias D. Vaupsienė iškepe.

Dešrų darymo fabriką sudarė: Dambrauskienė, Paznokaitienė, D. Girdauskiene, Mališauskiene, Ramanauskienė. Su virs du simtu svarų mesos parupino Kaz. Žižiunienė.

ŠEIMININKĖS: Dambrauskienė, D. Girdauskiene, E. Ramanauskienė, Bendžiunienė, Paznokienė ir Motuzienė.

NEŠIOTOJOS: J. Bashaw, Mališauskiene, H. ir M. Vaisviliutės O. ir E. Bobiniutės, Ambrasienė, Daniusevičiūtė, Šilkauskienė, Norkeliunutė, Vosliutė, Mikalauskiene, Nomeikiene ir Gyviutė.

Prie alaus dirbo: J. Dambrauskas ir J. Paznokas. Prie drapanu - J. Mikalauskas, J. Mališauskas, K. Ambrasas, J. Ramanauskas.

AUKOTOJŲ SARAŠAS:

Po \$100 dol. aukavo: Kun. Klebonas J. Bobinas, ir Jonas Motuza.

Jonas Leskevičius aukavo 70 dolerių.

Po 50 dol. aukavo: Marijona Janulaitytė, Stasys Ploplis, Mykolas Žinka, Andrius Dagilius, Jonas Dambrauskas, Jonas Pundzius, Juozas Mališauskas, Jonas Barsauskas, Jonas Mikalauskas, Julius Vaupsas.

Albinas Rugienius aukavo 30 dolerių.

Po 25 dol. aukavo: Adelė Narklin iš Detroit, Anna Grigienė iš Detroit, Juozas Vilkaitis, Konstantas Silkauskas, Edvardas Bobinas, Kazimieras Zubis, Pranas Vytas, Pranas Saurusevičius, Kazimieras Gegznas, Jonas Jakubauskas, Juozas Paznokas, Jonas Juotkus.

Po 20 dol. aukavo: Kazimieras Stankus, Ona Rudzevičienė, Adomas Ramanauskas, Antanas Vaskelis, Vincas Micelis.

Po 15 dol. aukavo: Juozas Šarkis, ir Jonas Vaišvila.

Po 10 dol. aukavo: Marijona ir Anna Akelis iš Cleveland, Alex Lukšas, Julijona Popieraitienė, Vincas Bobinas, Petras Bobinas, Andrius Taurazas, Antanas Girdauskas, Petras Kaspara, Jonas Leknickas, Kazimieras Ziziunas, Elzbieta Virskevičienė, Martinas Tereševičius, Martinas Zaveckas, Mike Kane, Vaclovas Nomeika, Kazimieras Masijauskas, Eleodoras Jagelevičius, Pranas Kusleika, Pranas Janauskas, Juozas Vasilauskas, Mykolas Laurinaitis, Alexandra Plausinis, Antanas Sadauskas, Kazimieras Jasutis, Juozas Naikelis, Jonas Karpavicius, Albinas Maila, Julius Trumpa, Matas Norgela, Antanas Laurinaitis, Pranas Brazauskas, Petras Girnis, Ona Kalinauskienė, Ignotas Skikas, Theofilus Subacius, Juozas Kilimonis, Jonas Micelis, Steponas Laskauskis, Povilas Miskinis.

Po 5 dol. aukavo: Vaclovas Macijunas, Andrius Ruslevičius, Sozanski, Marijona Braknienė, Marijona Bendziuniene, Mary Kazeneviciute, Antanas Šaltenis, Bronislovas Rugienius, Marcel Bashaw, Harold Hughes, John Kasparuk, Jonas Zinaitis, Teofile Smiltienė, Juozas Štrimas, Andrius Ambrazevičius, Jonas Yla, Bronius Gaidzius, Marijona Arlauskaitė, Povilas Palubinskas, Petras Zabiela, Antanas Barauskas, Matausas Kirka, Antanas Vilimas.

Juozas Deksnis aukavo 2 doleriu.

Viso auku \$ 1,737.00.

E. Vaupšienė, O. Zubienė, O. Mikalauskienė aukavo dovaną dėl loterijos, kuri atnešė \$ 44.55.

Vakarienės pelnas \$277.05 dol.

Taigi visas vakarienės pelnas, dėl naujosios bažnyčios statymo, padidino fondą \$ 1,904.05.

Valio Lietuviai !!!

ENGLISH SECTION

Editor Albert NORKELIUNAS.

THE LITHUANIAN LANGUAGE.

A conservative estimate made in 1928 placed the number of people speaking the Lithuanian Language at approximately 3 million. The European area having a majority of Lithuanian speakers covers about 30,000 square miles.

Although the Lithuanian language area is relatively small, there are many local variations; the "High Lithuanian dialect" (Aukštaičiai), and the "Low Lithuanian dialect" (Žemaičiai). Both of these are further divided into several subdialects.

The Low (Shamaitish) Lithuanian dialect into:

1. Memel Shamaitish
2. Telsiai Shamaitish
3. Raseiniai Shamaitish

The High (Aukštaitish) Lithuanian dialect into:

4. West Aukštaitish
 - a. Northern Subdialect (about Žagarė and Šauliai areas.)
 - b. Southern Subdialect (about Marijampolė, Šakiai, and Tilžė area)
5. Middle Aukštaitish (in area east of Kaunas)
6. East Aukštaitish (in Northeastern Lithuania)
7. Dzukish (dzukai) (in the Vilna district.)

Standard Lithuanian is based on the southern branch of dialect 4. The Lithuanian language is highly inflected, immensely rich in vocabulary, archaic in appearance, preserving many old forms of the Sanskrit of the original Indo-European languages. The Baltic language stands independently beside the Slavic and Teutonic and Lithuanian is one of the oldest languages still in existence.

LITHUANIA CAN ONLY DREAM- Peter P. Cinikas -

(taken from America, Feb.18/46)

As February 16 rolls around for the twenty-eighth time since the creation of their independence, the harassed people of Lithuania, one of the three "forgotten nations of Europe", can only dream of the independence that was and might be, unless there should be a drastic change in the politics of Europe.

This year, refugee Lithuanians in every country of Europe will make a special memento for their country on that day, and steel themselves to resist any effort to return them to the present Lithuania, under the merciless occupation of the Soviet Union.

Every American of Lithuanian descent will commemorate February 16, in one way or another, while he keeps an ear to the ground for the slightest rumor or hope for the independence of the now "bloody land of amber".

THE FIGHT GOES ON

Just lately, Vytautas Arunas, special correspondent of "Draugas", Lithuanian Catholic daily of Chicago, reported frantic calls from the secret radio of the Underground of Lithuania, begging for help and assuring the outside world that the war is still being waged for independence. Further, it has been reported that some 60,000 partisans, or guerrillas, are still hiding out in the dense forests of Lithuania, harassing the Soviet armies which police the Russian occupied territories.

Every evening foraging parties visit the nearby cities to secure stores and to wreak vengeance upon "Lithuanians who have sold their souls" for a more comfortable mode of life, who have gone over to the "Russian sphere of influence" or have been given petty positions in the new governments being organized in the cities.

Many reports of new deportations to the various sections of Russia are still coming in. The clean-up before the elections is getting under way, and all the more influential citizens will be gone from their unhappy country before the February elections.

Vytautas Arunas, now living in Europe, reports a pre-election campaign rally held in Vilna, the traditional capitol of Lithuania, last January 9. The theater of Vilna, filled to capacity, was the scene of a weird gathering. The chairman of the rally proposed that Stalin be chosen a "real" chairman of the rally. An empty chair was placed under the huge picture of Stalin, and each zealous candidate declaimed his panegyric to the empty chair.

All candidates proposed for the coming elections are Russian. The fifteenth candidate on the lists might be a Lithuanian. Such traitors as Paleckis and Gedvilas, the first to welcome the coming of the Soviets, are getting places on district election lists, and there is no mention of Lithuanians on the National Communist Party listing.

WAITING FOR WAR.

According to reports coming out of Lithuania's Underground, the guerillas, people in the cities and on farms, and the refugees in the various countries of Europe are even hoping for a war or something as drastic, to bring them into open conflict with the Soviet Union, in the hope that this may bring them independence. Lithuanians all over Europe feel that the conditions cannot be changed unless the United States comes out openly and demands the freedom of Lithuania and the Baltic States. Much hope is placed in the United States, though the last Moscow Conference did not leave the people of Lithuania very much hope for the future.

Some 250,000 refugee Lithuanians are in the various countries of Europe, each living in fear that he may be sent back to Russian Lithuania. Many thousands are considering suicide as an alternative to returning. All would rather live as the destitutes of Europe than as inhabitants of Siberia upon their return to occupied Lithuania.

Thousands of America's Lithuanians are receiving letters from loved ones in Lithuania, but there is no news except bits concerning personal affairs. Practically nothing has leaked out as to the conditions now prevailing in Lithuania. The only Lithuanians receiving UNRRA aid are those outside their country. The suspense for the home front is sickening.

So long as Lithuania is occupied by Russia, or any other foreign power, there will be a cry for help from the people of a "forgotten nation of Europe".

GOSSIP AROUND HOME

I don't know whether the custom was picked up overseas, but our curly-headed veteran of this war insisted on dancing in stocking feet and had his little Ville Emard partner doing likewise one Sunday afternoon. This may have been their way of celebrating a rare occasion, that of having the choir's picture taken for a newspaper, (themselves included) but the poor girl with the fancy step had to suffer the results of acquiring blisters and callouses on her delicate feet. Now Mr. F.K., you should have realized that her "Tootsies" aren't toughened up like yours. Not having been present I rather wonder whether the window in their parlour was sufficient to ventilate the room during this interesting performance.

.....

Could the reason for the visit to Montreal in mid-winter from a former bass choir member be to look over the field here and ascertain that he has made the right choice in the girl to whom he is engages? Well, Frank B., do you find yourself pining to be back in Toronto with your fiancée after being away all this time of have you found someone to keep your mind and heart occupied during your stay here.

.....

Now readers, this calls for some sympathy from you. Our poor blond he-man seemed to be confiding his troubles to the Lithuanians at large at the Parish Supper. Poor Mr. B. got himself in dutch with his pretty wife, it seems, by getting home late and was reprimanded by a beating with an ironing cord. Could he have been out playing his favorite game, "Post-Office"? Well, anyway, we understand your fears as with experience she will be getting at the dreaded rolling pin yet.

2830 ALLARD ST.

Tel. WELLINGTON 4277

Victoria

CLEANERS & DYERS CO.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome nuo lietaus apsiaustus, dėl kurių uždedame "Drex", kas neperleidžia vandens ir duoda gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetas ir fotelius (Chesterfields).

Kiekvieną orderį pajemame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Su informacijomis, prašome kreiptis:

J. Kriaučeliūnas

A. Majauskas

Matulaitis.



NEPAPRASTA VAKARIENĖ

kuria rengia

KANADOS LIETUVIŲ TARYBA

dėl

NAUJOS BAŽNYČIOS STATYMO.

Vakarienė įvyks 31 d. kovo (March) 1946 m. 3:30 val.

po pietų, Lietuvių parapijos svetainėje.

Ši vakarienė yra rengiama tam, kad sukėlus tinkamą
pelną dėl pastatymo puikios Lietuviškos Bažnyčios.

Vakarienę ruošia geriausios ir sumaniausios šeiminin-
kės. Skaniai pavalgysite, vakaras praeis linksmi.

Maloniai yra kviečiami visi Montrėalo ir apylinkės
lietuviai atsilankyti kuo skaitlingiausiai.

IŽANGA: \$1.00

K.L.T. Parengimo Komisija.
